

Sport en straf

De maatregel om Yuri van Gelder uit het Olympisch dorp te verbannen en op het vliegtuig naar Nederland te zetten in verband met drankgebruik en een rumoerige terugkomst in het Olympisch dorp, geeft een sterk "deja vu-gevoel", want recent hebben verschillende sportbonden nogal rigoureuze strafmaatregelen genomen, waarop later moest worden teruggekomen. De overeenkomst tussen deze beslissingen is dat fundamentele rechtsbeginselen die voor juristen vanzelfsprekend zijn, niet in acht lijken te zijn genomen.

Zo legde de KNVB in verband met bedenkelijke financiële handel en wandel FC Twente de strafmaatregel op dat de club het volgende seizoen niet langer in de ere-divisie mocht uitkomen maar in de Jupiler League moest gaan spelen. Bij de afkondiging van deze straf ontstond bij mij al het gevoel dat deze geen stand zou houden. Dit alleen al omdat de maatregel zó kort voor begin van het nieuwe competitie werd opgelegd dat de club te weinig tijd zou hebben om te anticiperen op de vergaande financiële consequenties van de maatregel. Bovendien is het bij dergelijke vergaande en zelden toegepaste maatregelen sowieso van belang om eerst een waarschuwing te doen uitgaan alvorens deze op te leggen. Het verbaasde dan ook niet dat de KNVB na gemaakt bezwaar op deze maatregel moest terugkomen.

Nog recenter is de beslissing van het Internationaal Olympisch comité om in verband met dopinggebruik door Russische sporters en de rol van de Russische overheid daarbij, alle Russische sporters deelname aan de Olympische spelen te ontzeggen. Ook toen bekreep mij het gevoel dat dit niet pluis was, alleen al vanwege het feit dat hierdoor alle schapen over een kam werden geschoren omdat ook sporters bij wie geen dopinggebruik was geconstateerd, -ten onrechte- door deze maatregel zouden worden getroffen. Ook deze maatregel bleef uiteindelijk niet in stand: de beslissing over deelname van Russische sporters werd overgelaten aan de verschillende sportbonden.

Ook de beslissing van het NOC-NSF die kennelijk "op voorspraak" van de KNGU (gymnastiekbond) tot stand is gekomen, is weer erg rigoureuus en lijkt zonder de nodige juridische nuance tot te zijn gekomen. Zo blijkt de strafmaatregel te zijn opgelegd op basis van de open en dus vage norm uit het contract tussen NOC-NSF en de sporters volgens welke de sporter zich dient te gedragen op "*zodanige wijze als van een goed lid van TeamNL (Rio 2016) verwacht mag worden*"¹

Dit is een nogal vage en voor uiteenlopende interpretatie vatbare norm. En als het op straffen, en dat zijn disciplinaire maatregelen als deze, aankomt dan moeten die wel gebaseerd zijn op duidelijke, niet voor misverstand vatbare, normen gebaseerd zijn. Niet voor niets luidt een van de grondbeginselen² van het 'echte' strafrecht dat geen straf kan worden opgelegd zonder voorafgaande strafbepaling.

Aangenomen moet worden dat er voor de KNGU en NOC-NSF zwaarwegende redenen waren om naar de hoogste straf te grijpen. Maar de feiten kennen we niet. Het maakt bijvoorbeeld nogal verschil of Van Gelder bij thuiskomst alleen maar wat lawaai heeft gemaakt waardoor sporters in (het einde van) hun nachtrust werden gestoord of dat er nog meer is voorgevallen zoals bijvoorbeeld bedreiging of geweld. En ook maakt het uit of dit al de zoveelste keer was dat iets dergelijks voorviel en of Van Gelder is gewaarschuwd dat bij herhaling uitsluiting zou volgen.

Er zijn in ieder geval verschillende straffen mogelijk want de overeenkomst tussen NOC-NSF kent niet alleen uitsluiting als straf maar ook het verlies van het recht op een

¹ Artikel 6 Overeenkomst Olympische Spelen Rio 2016 NOC*NSF

² Legaliteitsbeginsel

medaillebonus.³

En áls dan besloten wordt tot het uitsluiten van Van Gelder dan zou het beter zijn geweest om eerst het voornemen daartoe aan Van Gelder kenbaar te maken en hem zo in staat te stellen daarop te reageren door bijvoorbeeld een kort geding aanhangig te maken, zoals hij nu, achteraf, heeft gedaan. Hiermee zou voorkomen zijn dat onomkeerbare situaties ontstonden, zoals het afmelden van Van Gelder bij de organisator van het betreffende onderdeel van de Olympische Spelen en het aanwijzen van een vervanger.

Dat Van Gelder bijzonder onverstandig heeft gehandeld, staat buiten kijf en dat diens gedrag om een (passende) straf vraagt neem ik zonder meer aan, maar dit betekent nog niet dat dan maar de zwaarste straf moet worden opgelegd en dat elementaire rechtsbeginselen niet in acht hoeven te worden genomen. Als dat wel was gebeurd dan was Van Gelder in ieder geval procedureel fair behandeld en had dit waarschijnlijk tot minder negatieve publiciteit voor alle betrokkenen geleid en daardoor tot meer rust voor de sporters.

Bas van Vliet

Amsterdam, 11 augustus 2016

³ Art. 20 lid 1 sub b van de Overeenkomst Olympische Spelen Rio 2016 NOC*NSF